

T.B.M.M

DDC:
YER: 73-3192
YIL:
CLT:
KSM:
KOP:
DEM: 73-6602

KÜTÜPHANESİ

C. H. F.
HALK HATİPLERİ TEŞKİLATI
TALİMATI

1933

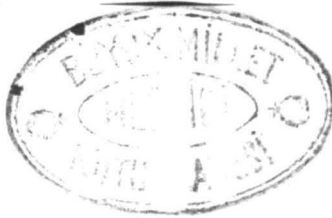
1020

1931
İstanbul
Devlet Matbaası

K. Z.

358

C. H. F.
HALK HATİPLERİ TEŞKİLÂTI
TALİMATI

1 9 3 1
İstanbul
Devlet Matbaası

C. H. F.

HALK HATİPLERİ TEŞKİLÂTI

TALİMATI

KISIM I

Maksat :

Cümhuriyet Halk Fırkasının prensiplerini ve büyük ideallerimizi ve günlük politika vaziyetine göre fikir ve maksatlarımızı en müessir telkin vasıtalarından olan söz ile de halka anlatmak için Fırkanın hatipler teşkilâtı yapılacaktır. Teşkilâtın maksat esaslı telkinlerimizin, gelişi güzel ve hazırlıksız olarak herhangi zevat tarafından yapılmasına meydan bırakılmıyarak bu mühim işi itinalı bir surette yetiştirilecek, müessir söz söylemeğe liyakatli arkadaşlarımıza yaptırmak vebu arkadaşları her zaman söz söyleyecek esaslar ve malûmat ile her hale karşı evvelden hazır bulundurmaktır.

Bu talimatta yazılı teşkilât Fırkanın halk hatipleri teşkilâtıdır. Fırka liderlerinin her yerde, Fırka meb'uslarının mecliste söz söylemeleri ve Fırka merkezinden ayrı vazifelerle gönderilecek olanların lüzumuna göre verecekleri nutuklar bu talimattaki esaslara tâbi değildir.

KISIM II

Hatıplerin esas mevzuları :

Hatıplerimizin telkinatı üç esas dahilinde olacaktır.

Birinci esas : Hatıplerimiz inkılâbın esaslarını Fırkamızın program ve prensiplerini, Cümhuriyetin faziletlerini ve verdiği, vereceği feyizli neticeleri, milliyetperverliği, esas meseleler olarak her söz vesilesinde münasebet getirerek söyleyeceklerdir.

İkinci esas : Türk medeniyeti, Türk tarihi, Türk kahramanlıkları ve kısa tarıfile Türk kültürünün mekteplerdeki teferruatlı tedris şekline benzemiyen ve her zaman arzu ve hevesle dinlenebilecek olan bir mahiyette telkinine ehemmiyet verilecektir.

Üçüncü esas : Fırkanın herhangi günde memleket dahilindeki vaziyete göre halkı tenvir için izah etmesi lâzım gelen ve günün icabına göre değişen mevzulardır. Meselâ, zafer bayramı, cümhuriyet bayramı gibi muayyen günlerde birinci ve ikinci esaslara dair söz söylenip, nutuk maksadın icabına uyan bir netice ve temenni ifadesi ile bitirilebilir. Fakat meselâ mahallî muhalif bir cereyan veyahut bir intihap günü birinci ve ikinci esaslardan maksadı tenvir için istifade edilmekle beraber asıl sözün müessir ve hararetli kısımları ve neticeleri o günün meseleleri

üzerinde teksif olunur. Fırkamızı uzaktan, yakından alâkadar eden cereyanlar mahsûs olunca, hatiplerimiz herhangi bir vesileden ve toplanmadan istifade ederek bu cereyanlara karşı Fırkamızın ana maksatlarını o yerdeki muhatapların anlıyacağı lisan ile teşrih ederler.

KISIM III

İntihap olunacak ve yetiştirilecek hatiplerin evsafı :

1) Bulundukları mahalde şahısları itibarile sevilen zatler olmalı.

2) Aşağıda hatiplerin sınıfları kısmında yazılacak olan vazifelere uyacak tarzda söz söylemeğe tabiaten istidatlı bulunmalı. Meselâ bir şehirde münevverlere nutuk söyleyecek bir arkadaştan başka kabiliyet aranır; bir köyde maksatlarını izah edecek bir arkadaştan da, muhataplarını ikna kabiliyeti noktasından daha başka bir konuşma liyakati aranır.

3) Bu vazifeyi yapacak arkadaşlarımızın ideali-mize candan inanmış olacakları tabii olmakla beraber fikirlerini zemin ve zamanın ve o günkü maksadın icabına göre sakın veya hararetle söyleyebilmelidirler. Bu iki vasıftan hangisinin o gün için tesirli olması muhtemel ise tabii vazifede o arkadaş tercih olunacaktır.

4) Kendisine Fırkanın hatipliği vazifesi verilecekler bizzat buna hevesli olmalıdırlar.

KISIM IV

Hatiplerin görecekləri vazifelere göre sınıfları:

1) Şehirlerde münevverlere ve halk kütlelerine hitap edecek nutukçu ve konferansçı arkadaşlar.

2) Köylerde ve küçük kasabalarda halka halk lisanı ile ve fakat Fırka hatibi vasfını dinliyenlere tasdik ettirecek talâkatlı bir cerbeze ile maksatlarını ifade edecek arkadaşlar.

Bu her iki sınıf kendi vazifelerinin hususiyetleri icabına uyacak bir tarzda yetiştirileceklerdir.

Her iki sınıf hatip, sözünü söylerken halk psiko-lojisini sezecek, muhatapların kalplerinde Fırkamız ve idealimiz lehine muhabbet ve iyi tesir bırakmak gayesini takip edecektir. Fırka namına söz söyleyen, bu vazifenin kendisinde Fırkanın emaneti olduğunu daima hissedecek, kendi şahsî arzu ve temayüllerine tâbi olmaktan dikkatle kaçınacaktır.

Muhatapların ve halkın kalbini okşamak maksadı mühim olmakla beraber bu gayeyi kazanmak için bile olsa reddettiğimiz his ve kanaatlere ve prensiplerimizin hududu dışına bıraktığımız eski tesislere mülâyim gelecek sözlerden ve bilhassa mutaassıplara rüşvet verecek mahiyette söz söylemekten kat'iyyen sakınılacaktır.

KISIM V

Hatipler vazifelerini nasıl görürler :

İster bütün memlekete ait büyük millî günler olsun, ister mahallî sevinç veya keder sebepleriyle halkın bir arada toplanacağı zamanlar olsun, her yerde ve her toplanışta Fırkamızın sesi işitilmelidir. Meselâ : Cümhuriyet bayramı günü memleketin her tarafında Fırkamız namına nutuklar vermek lâzımdır. Diğer taraftan meselâ, memleketimizin aziz bir parçası olan herhangi bir kasaba veya köyümüzün düşman işgalinden kurtulduğu gün o mahalde Fırkamızca nutuklar söylenmelidir. Bir köyün muhtar intihabında, belediye ve meb'us intihaplarında Fırka hatipleri yer yer nutuk söylemelidirler.

Meselâ, bir köyde umumî sünnet düğünü, kasabalarda panayır sebepleriyle toplanışlar hatiplerimizin faaliyetleri için iyi ve tabîî zeminler hazırlarlar.

Fırkanın halk hatiplerinin, esasları kaydeden not defterleri bulunmalıdır. Nutuk ve hitabeler ya yazılı bir kâğıttan okunur ve yahut ağızdan söylenir. Fakat halkın hisleri üzerinde tesir yapılmak istenen mevzuların okumaktan ziyade söylemek tarzında telkini muvafıktır. Hatip bu tarzda söylerken madde başları yazılı bir nota bakabilir. *Yazısız söylenen nutukların esassız ve mevzusuz olması çok fena ve ma-*

*kûs bir tesir yapacağı daima akılda tutulmalı ve söy-
lenecek mühim esaslar ehemmiyetine göre ezberlen-
melidir. Bilhassa köylülere sık sık söz söyleyecek ha-
tiplerin kendi sınıflarından, kıyafet ve halce ve hatta
söylemek tarzı itibarile mümkün mertebe kendilerine
benzer olması faydalıdır. Fakat bunlar da aşağıda
teşkilât bahsinde yazılı şekilde yetiştirilirken her hal-
de ana fikirler iyice ezberletilmelidir. Köylüler ve
basit görüşlü vatandaşlara söz söyleyecek arkadaşla-
rımız nisbeten basit ve muhtasar konuşmalıdırlar.
Bunlar tarafından, iyi ve güzel fikirlerin, muhatap-
ları yormıyacak bir surette fakat devamlı ve sebatlı
bir tarzda ve her vesilede tekrarlanması halkta kuv-
vetli inanış ve uyanış tesiri yapar.*

Merkezce hatiplere esas olacak bazı mefhumlar tanzim edip göndereceğimiz gibi Fırka programımı-
zın şerh ve izahı için de broşürler yapıp bunları da
göndereceğiz. Bütün bunlarla beraber Fırka rüesası-
nın ve merkezden vazife verilecek konferansçıların
muhtelif vesilelerle yapacakları nutuklar ve verecek-
leri konferanslarda hatiplerimize verilerek onların
mahallerindeki söz zeminleri genişletilip zenginleştir-
rilmelidir. Zaten hatiplere Fırka idare heyetlerince
icabı hale göre vazife verilmesi tabiidir. Fırkaca ha-
tipliğe memur edilecek arkadaşların bu vazifesi da-
imî bir hüviyet unvanı gibi bir mevki ve hüviyet
yoktur. *Bu, sadece Fırkaca Fırka arkadaşlarımıza*

ve kendi aramızda verilmiş bir vazife demektir. Fırka hatipleri sözlerine (Ben Fırka hatibiyim veya Cümhuriyet Halk Fırkası namına söylüyorum.) tarzında ima ile dahi olsa bir söz ve fikir ilâve etmezler. Vazifelerini sadece o günün icabı olarak ve kendi teşebbüsleriyle yapıyor görünürler. Fırka prensiplerine ve talimatname ahkâmına muhalif söz söyleyen veya efkârı umumiyyede fena tesirler yapan veyahut Fırkaca verilen hatiplik vazifesini menfaat hissine alet eden hatipler idare heyetlerince mütalea edildikten sonra hitabette devam ettirilemezler.

KISIM VI

Fırkanın halk hatipleri teşkilâtı :

Bu kısmı yazmadan çok mühim bir noktayı esas olarak tesbit etmek lüzumludur.

(Cümhuriyet Halk Fırkasına mensup olan ve devletin, milletin kuruluşunu ve saadetini fırkamızın muvaffakiyetinde gören her fırkacı arkadaş, fırkanın daimî hatibidir. Her fırkacı nerede ve herhangi vaziyette olursa olsun, fırka prensiplerine ve esaslarına uymıyan bir sohbe şahit olur, böyle bir fikir ve bir söz işitirse derhal zeminin ve vaziyetin icabına göre ve yine vaziyetin gösterdiği bir eda ile, yani icabında sert

ve lüzumunda yumuşak olarak hakikatleri izah, hataları tashih ve samilerde yanlış kanaat husulünü menetmeğe mecburdur. Devamlı muhalif propagandalar veya tesiri umumî olan siyâsî hallerde hatiplerin sözünde esas fikri teşkil edecek noktalar hakkında merkezden işin mahiyetine göre telgraf veya posta ile tebligat ta yapılır. tesiri mahallî olan mühim meselelerde mahallî idare heyetleri söylenecek söz zenmininin esasını kararlaştırıp lüzumuna göre vilâyet, kaza ilâh... halk hatiplerine tebliğ eder. Meselâ : herhangi maksatla yapılmış bir içtimada veya başkalarının verdikleri konferanslarda fırkamızın hüviyetine, şerefine ve prensipine uymıyan bir ifade ve cereyan gören fırkacı, kim olursa olsun, derhal söz alarak bildiği, gördüğü kadar mevcut halkı tenvir etmeli ve yine meselâ bir tren yolculuğunda, bir kahve sohbetinde, bir otel, han arkadaşlığında konuşanlar yanlış ve zararlı şeyler söylerlerse dinliyenlerin hüsnü telâkki edeceği bir tarzda söze katılarak yanlışları tashih etmelidir. Her halde her fırkacının büyük fırka ideallerine zarar getirecek vaziyetlerde, mevcut şerait ne olursa olsun cesaretle fikir mücadeleri yapmaları ve bunun için teşebbüs almaları lâzımdır. Hatta böyle bir ihtiyaç halinde söz söylemek için ifade düzgünlüğüne

*bile ihtiyaç yoktur. Bu noktalar fırka mensup-
larımıza hem bir vatan borcu, hem de bir şeref
vazifesidir.*

*Bunun gibi buna benzer yerlerde, vaziyet-
lerde, seyahatlerde, toplanma ve konuşmalarda,
sohbetlerde aleyhte ve aksi telkinlerde bulunan-
lar olmasa bile her fırkacı kendiliğinden sözü
açarak ve maksatlara intikal ettirerek fırkamı-
zın o zemin ve zamana uyan bir prensipini, bir
kaidesini, icraatını ortaya sürmeli ve herkesi
memnuniyetle inandıracak tarzda hakikatleri
muhabbet mevzuu olarak tenvir ve ifade eyle-
melidir.*

*Bu vazifeler fırkamız nizamnamesinin (3)
üncü maddesi hükmü olarak dahi hepimize te-
rettüp eden bir borçtur. Hassatan fırka idare
heyetleri reisi ve azalarımız her gün bu vaziyeti
ifa etmek ve arkadaşlara da ettirmekle mükel-
leftirler.)*

**Fırkanın halk hatipleri teşki-
lâtı şöyle yapılacaktır :**

1) Fırka merkezi meb'us veya Fırkaya mensup
diğer arkadaşlardan bir esas halk hatipleri zümresi
vücade getirecektir. Bu zevata bu talimatın ikinci

kısımında zikredilen vazifeler gösterilecektir. Bunlar Fırkanın halk hatipliğine esaslı bir iş olarak ve ka-ideli bir surette tanzim olunacak nutuklarla hazırlanacaklardır.

2) Her vilâyet idare heyetimiz kendi muhit ve mıntakasında bu talimatın üçüncü kısmında yazılı evsafta hatipler seçeceklerdir. İstanbul, İzmir, Adana, Ankara, Samsun ve saire gibi kalabalık ve hinterlândı geniş bir çok cereyanlara sahne olan yarlerde her Vilâyet idare heyetimizce 5 - 15 hatip hazırlanmalıdır.

Fırka idare heyeti reisi ve azalarından hitabet evsafı olanlar da bu meyanda bulunabilirler.

3) Her kaza idare heyetimiz yerin ehemmiyetine göre 2 - 5 hatip hazırlamalıdır.

4) Nahiye idare heyetimizin 1 - 3 hatibi bulunmalıdır.

5) Semt, köy ve mahalle ocaklarımızın da bir-iki hatibi olmak lâzımdır.

Merkez hatipler teşkilâtının tedrisi ve nezareti altında merkezde Fırka hatipleri için ders ve kurslar açılacaktır.

Bu kurslar evvelâ mühimlerinden başlanarak birkaç Vilâyetten ve sonraları tedricen diğer vilâyetlerimizden kendileri tarafından seçilen veyahut merkezce uzaktan tanılıp tesbit edilen istidatlı zatlerden ve bu vazifeyi filen yaparken mahallerince liyakatle-

rile temayüz eden arkadaşlar celbolunarak umumî bir surette yetiştirileceklerdir.

Bazı vilâyetlere nutuk ve konferans hakkında vilâyet ve kaza hatiplerini yetiştirmek üzere liyakatli arkadaşlar da gönderilecektir.

Vilâyetlerin de kendi hatiplerini yetiştirmek ve kaza ve nahiye hatiplerini tedricen kuvvetlendirmek için her fırsat ve vesileden istifade olunur.

Kurs ve derslerle yetiştirmek işi bittabi yavaş yavaş ve senelerce mesai sarfını müstelzimidir.

SON SÖZ

Bu talimat bütün teşkilâtımıza tamim ve tebliğ edilerek Fırka arkadaşlarımızın umumî toplanmalarında okunacaktır. Bu suretle malûmat hâsıl olduktan sonra vilâyet, kaza, nahiye, semt, mahalle ve köy halk hatipleri ayrılacaktır. Vilâyet ve kazalarda bu vazifelerin kimlere verildiği Vilâyet idare heyetlerince bize de bildirilecek, diğerlerinin isimleri vilâyetlerde toplanacaktır.
